

I. ciklus

Institucije i politički sustav Europske unije

Općenito: 27 članica

Institucije EU

- Europsko vijeće
- Vijeće EU
- Europski parlament
- Europska komisija
- Revizorski sud
- Sud EU
- Europska središnja banka

Primarni izvori prava EU

- Ugovor o EU
- Ugovor o funkcioniranju EU
- Ugovor o osnutku Europske zajednice za atomsku energiju
- Povelja EU o temeljnim pravima

Sekundarni izvori prava

- Pravni akti koje donose *institucije EU*
- Međunarodni ugovori koje sklapa EU
- Praksa Suda EU

Pravni akti EU

- Obvezujući akti → obvezuju članice EU; *zakonodavni i nezakonodavni*
  - o Zakonodavni → donose se u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku
    - **Uredba** → obvezujući u cijelosti i neposredno se primjenjuju; države članice ne smiju prenositi uredbe u nacionalno zakonodavstvo te moraju ukloniti nacionalna pravila istovjetna ili suprotna uredbi
    - **Direktiva** → obvezuje državu za postizanje cilja, ali ne i kako ga postići
    - **Odluka** → u potpunosti obvezujući akt
  - o Nezakonodavni → obvezujući akti opće primjene; donosi ih Vijeće ili Komisija
    - uredbe, direktive i odluke s epitetom *provedbena* ili *delegirana*
    - delegirani akt → izmjenjuje ili nadopunjava dijelove zakonodavnog akta; Komisija delegira, a Vijeće i Parlament imaju pravo prigovora ili opoziva
    - provedbeni akt → donosi ga Komisija ili Vijeće, a Parlament nadgleda izvršavanje
    - posebna kategorija: akti koje donose institucije EU izravno na temelju Osnivačkih ugovora
- Neobvezujući akti → ne obvezuju države članice ni građane EU
  - o preporuke i mišljenja
  - o rezolucije
  - o deklaracije
  - o zelene knjige: akti koje objavljuje Komisija za poticaj rasprave o određenim temama
  - o bijele knjige: akti koje objavljuje Komisija s prijedlozima za djelovanje EU na određenom području
  - o komunikacije: akti kojima Komisija definira politike EU na određenim područjima
  - o izvješća: akti kojima Komisija izvješćuje o provedbi javnih politika

Politički sustav Europske unije: Europski parlament

- **zastupnici – predstavnici građana**
- **705 zastupnika u 7 klubova**
  - o EPP Klub zastupnika Europske pučke stranke
  - o S&D Klub zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata
  - o Renew Europe

- Zeleni/Europski slobodni savez
  - ID: Identitet i demokracija
  - ECR: Europski konzervativci i reformisti
  - The Left: Ljevica- GUE/NGL
- 45 izaslanstva
- **12 zastupnika iz RH (odabrani 2019.)**
- 26 odbora:
  - ITRE (Industrija, istraživanje, energetika)
  - ENVI (Okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane)
  - TRAN (Promet i turizam)
  - REGI (Regionalni razvoj)
  - AGRI (Poljoprivreda i ruralni razvoj)
  - IMCO (Unutarnje tržište i zaštita potrošača)
  - BUDG (Proračuni)
  - ECON (Ekonomika i monetarna politika)
  - posebni odbor: AIDA (umjetna inteligencija u digitalnom dobu)...
- Politička tijela → organizacija rada, zakonodavno planiranje, te administrativna, financijska, kadrovska i organizacijska pitanja
  - Konferencija predsjednika (predsjednik Parlamenta i predsjednici klubova zastupnika)
  - Predsjedništvo (predsjednik Europskog parlamenta, 14 potpredsjednika i 5 kvestora koje Parlament bira na 2.5 godine)
  - Kolegij kvestora (tijelo nadležno za upravna i financijska pitanja koja se neposredno tiču zastupnika i njihovih uvjeta rada; 5 zastupnika biranih na Plenarnoj sjednici)
  - Konferencija predsjednika odbora (predsjednici svih stalnih i privremenih odbora koji biraju i svog predsjednika)
  - Konferencija predsjednika izaslanstava (koordinira rad 44? stalna izaslanstva)
- **Ugovorom iz Lisabona** Parlament je dobio veće ovlasti i zajedno s Vijećem EU zadužen je donošenje zakonodavstva EU
- Zakonodavne, proračunske, nadzorne ovlasti
- Redovni zakonodavni postupak: *prijedlog Komisije; prvo čitanje u Parlamentu – razmatra se prihvatiti ili izmijeniti prijedlog; prvo čitanje u Vijeću*
- Plenarne sjednice

Politički sustav Europske unije: Europska komisija, Vijeće EU

Europska komisija

- Nadležnosti
  - **Glavno izvršno tijelo; predstavlja zajedničke interese EU**
  - Predlaže nove propise i upravlja politikama EU-a (osim zajedničke vanjske i sigurnosne politike - zadužen potpredsjednik Komisije Josep Borrell Fontelles)
  - **upravlja proračunom i osigurava pravilnu provedbu prava EU-a** u državama članicama
    - određuje prioritete potrošnje EU-a zajedno s Vijećem i Parlamentom
    - izrađuje godišnje proračune koje odobravaju Parlament i Vijeće
    - nadgleda potrošnju sredstava pod nadzorom Revizorskog suda
  - zajedno sa Sudom EU osigurava ispravnu primjenu prava EU-a u svim državama članicama
  - zastupa sve države članice EU-a u međunarodnim tijelima, osobito u područjima trgovinske politike i humanitarne pomoći
  - pregovara o sklapanju međunarodnih sporazuma u ime EU-a
  - **Uredi predstavništava** zastupaju Komisiju u cijelom EU-u; prate i analiziraju javno mnijenje u zemlji domaćinu, dostavljaju informacije o politikama EU-a i načinu rada te olakšavaju suradnju Komisije s državom članicom domaćinom
- Sastav

- Političko vodstvo čini **Kolegij od 27 povjerenika** (po jedan iz svake države članice EU-a), a na njegovu je čelu predsjednica Komisije (Ursula von der Leyen, 2019-2024) – ona odlučuje tko je nadležan za određeno područje politike
- Kolegij povjerenika sastoji se od *predsjednice Komisije, osmero potpredsjednika*, uključujući troje izvršnih potpredsjednika, visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te *18 povjerenika* – svaki od povjerenika je odgovoran za jedan portfelj
- Dubravka Šuica, potpredsjednica Komisije, zadužena je za portfelj „Demokracija i demografija” (prijedlog Vlade RH)
- Formiranje Europske komisije
  - Kandidata za predsjednika/cu Europske komisije predlažu nacionalni čelnici u Europskom vijeću uzimajući u obzir rezultate izbora za Europski parlament
  - predsjednički kandidat izabire moguće potpredsjednike i povjerenike na temelju prijedloga iz država članica EU-a – popis kandidata trebaju odobriti nacionalni čelnici u Europskom vijeću
  - **Nacionalni čelnici u Europskom vijeću predlažu kandidata**
  - **Kandidat iznosi svoje stavove i odgovara na pitanja pred Europskim parlamentom**
  - **Parlament glasuje o tome hoće li prihvatiti kandidate kao tim**
  - **Europsko vijeće naposljetku ih imenuje na temelju većine glasova u Parlamentu**
  - mandat sadašnje Komisije završava **31. listopada 2024.**
- Funkcioniranje Europske komisije
  - Predsjednica određuje političko usmjerenje Komisije – povjerenici zajedno donose odluke o strateškim ciljevima i izrađuju godišnji program rada
  - svi su povjerenici jednaki u postupku odlučivanja i snose jednaku odgovornost za donesene odluke – nisu ovlašteni samostalno donositi odluke, osim u određenim okolnostima
  - Potpredsjednici djeluju u ime predsjednika i koordiniraju rad u svojim područjima nadležnosti zajedno s nekoliko povjerenika
  - određuju se prioritete (**6 prioriteta Komisije za razdoblje 2019. – 2024.**)
  - odluke se uglavnom donose **konsenzusom**, no mogu se održati i glasovanja – u tom slučaju odluke se donose običnom većinom glasova, pri čemu svaki povjerenik ima jedan glas

Vijeće Europske unije

- **Predstavlja vlade država članica EU-a, tj. interese pojedinih država članica**
- Vijeće EU-a donosi odluke o europskim propisima zajedno s Europskim parlamentom
- Nadležnosti
  - pregovara o zakonodavstvu EU-a i donosi ga zajedno s Parlamentom na temelju prijedloga Komisije
  - koordinira politike država članica EU-a
  - razvija vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a na temelju smjernica Europskog vijeća
  - sklapa sporazume između EU-a i drugih država ili međunarodnih organizacija
  - donosi godišnji proračun EU-a zajedno s Europskim parlamentom
- Sastavi i sjednice
  - **nema stalnih članova** - sastaje se u 10 različitih sastava ovisno o području o kojem se raspravlja
  - na sastancima sudjeluju predstavnici svih država članica (ministri ili državni tajnici) – imaju pravo preuzeti obveze i glasovati u ime vlade svoje zemlje
  - pozivaju se i europski povjerenici odgovorni za područje o kojemu se raspravlja (npr. svim sjednicama Vijeća za okoliš tijekom češkog predsjedavanja predsjedavat će češki ministar za okoliš)
  - ako se pokrene zakonodavni postupak, pozvan će biti i predstavnik Europske središnje banke
  - dosljednost osigurava Vijeće za opće poslove, kojem pomaže Odbor stalnih predstavnika (nacionalni veleposlanici pri EU-u)
  - **PAZI!** Vijeće za vanjske poslove ima stalnog predsjedavajućeg: potpredsjednika *Komisije* J. Borrell
- Europodručje (Eurozona)
  - **Euroskupinu čine države članice europodručja**

- U Euroskupini se okupljaju **ministri/ce financija** zemalja europodručja kako bi raspravljali o pitanjima u vezi sa zajedničkom valutom
- Euroskupina se sastaje **dan prije sjednica Vijeća za gospodarske i financijske poslove**
- o dogovorima sklopljenim na sastancima Euroskupine službeno se odlučuje u Vijeću sljedećeg dana – glasuju isključivo ministri država članica europodručja
- 10 sastava Vijeća: Opći poslovi; Vanjski poslovi; Pravosuđe i unutarnji poslovi; Ekonomski i financijski poslovi; Okoliš; Konkurentnost; Obrazovanje, mladi, kultura i sport; Promet, telekomunikacije i energetika; Zapošljivanje, socijalna politika, zdravstvo i pitanja potrošača; Poljoprivreda i ribarstvo
- **Sustav glasanja**
  - **običnom većinom (14 država članica glasuje „za”)** – za prvostupna i upravna pitanja
  - **kvalificiranom većinom (55 % država članica koje predstavljaju barem 65 % stanovništva EU-a glasuje „za”)** – standardna metoda glasanja Vijeća, njome se odlučuje o otprilike 80 % zakonodavstva EU-a
  - **jednoglasno (svi glasuju „za”)** – osjetljive teme, npr. vanjska politika i oporezivanje
  - za sprječavanje donošenja odluke potrebne su barem **4 članice koje predstavljaju barem 35 % stanovništva**

Europsko vijeće

- članovi su **čelnici država ili vlada članica**, predsjednik Europskog vijeća i predsjednica Komisije
- sastaju se radi određivanja političkog programa EU-a
- Europsko vijeće predstavlja **najvišu razinu političke suradnje između zemalja EU-a**
- Predsjednik – trenutno Charles Michel; jednokratni mandat od 2.5 god; također i *međunarodni predstavnik Unije*
- Vijeće se ugl. sastaje 4 puta godišnje
- odluke se uglavnom donosi konsenzusom, ali u nekim slučajevima i jednoglasno ili kvalificiranom većinom
- pravo glasa imaju samo predsjednici država ili vlada

Agencije Europske unije

- zasebni pravni subjekti osnovani za izvršavanje raznih zadaća u skladu s pravom EU (**nisu institucije EU**)
- Mreža EU Agencija (EUAN) – 48 agencija i zajedničkih poduzeća
- **Vrste agencija**
  - **decentralizirane agencije**
  - **agencije u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike**
  - **izvršne agencije** – osniva ih Komisija!!
  - **agencije i tijela EUROATOM**
  - **druge organizacije** kao dio programa EU i javno-privatna partnerstva Europske komisije i industrije
- Decentralizirane
  - osnivane su na neodređeno i smještene su diljem EU (osim Hrvatske, Rumunjske, Bugarske i Cipra)
  - pridonose provedbi javnih politika EU
  - suradnja s nacionalnim tijelima
  - 2012. godine provedena je reforma upravljanja, funkcioniranja i nadzora agencija
  - institucijama EU i državama članicama pružaju specijalizirana znanja iz raznih područja (hrana, lijekovi, kemikalije, okoliš, pravosuđe, sigurnost prometa, ...)
  - agencije iz našeg područja interesa:
    - Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER)
    - Agencija za potporu BEREC-u (Ured EU regulatora elektroničkih komunikacija)
    - Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)
    - Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA)
    - Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
    - Europska agencija za okoliš (EEA)
    - Agencija Europske unije za svemirski program (EUSPA)

- Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)
- Agencija Europske unije za kibernetičku sigurnost (ENISA)
- Agencija Europske unije za željeznice (ERA)
- Agencije u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike
  - osnovane radi izvršavanja vrlo specifičnih tehničkih, znanstvenih i administrativnih zadaća u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije
  - popis Agencija: **Europska obrambena agencija (EDA), Institut Europske unije za sigurnosne studije (EUISS), Satelitski centar Europske unije (SatCen)**
- Izvršne agencije
  - osniva ih Europska komisija na ograničeno razdoblje u svrhu provedbe programa EU
  - popis Izvršnih agencija od 1. travnja 2021.
    - European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA)
    - European Research Executive Agency (REA)
    - European Innovation Council and SMEs Executive Agency (EISMEA)
    - European Education and Culture Executive Agency (EACEA)
    - European Research Council Executive Agency (ERCEA)
    - European Health and Digital Executive Agency (HaDEA)

Pravosudni i financijski sustav EU

Sud EU

- osigurava da se pravo EU-a jednako tumači i primjenjuje u svim zemljama EU-a, te da zemlje i institucije EU-a poštuju pravo EU-a
- Sud EU-a čine dva suda:
  - **Sud** – rješava zahtjeve za prethodne odluke koje **podnose nacionalni sudovi**, određene postupke za poništenje i žalbe; **po jedan sudac iz svake zemlje EU-a i 11 nezavisnih odvjetnika**
  - **Opći sud** – donosi odluke u postupcima za poništenje koje su pokrenuli **pojedinci, poduzeća ili vlade država članica**; u praksi znači da se ovaj sud uglavnom bavi predmetima povezanim sa zakonodavstvom o tržišnom natjecanju, državnom potporom, trgovinom, poljoprivredom i žigovima; **po dva suca iz svake zemlje EU-a**
- Sud je osnovan 1952. godine i ima sjedište u **Luxembourgu**
- Pet najčešćih vrsta postupaka:
  - **tumačenje prava (prethodne odluke)**
    - Ako *nacionalni sud* ima nedoumice povezane s tumačenjem ili valjanošću prava EU-a, može se obratiti Sudu za pojašnjenje. Također može utvrditi je li nacionalni zakon ili praksa usklađen s pravom EU
  - **provedbu prava (postupci zbog povrede)**
    - Pokreću se **protiv nacionalnih vlada** ako one ne djeluju u skladu s pravom EU-a. Mogu ih pokrenuti *Europska komisija ili druga zemlja EU-a*. Utvrdi li se da je određena država članica pogriješila, ona mora odmah poduzeti mjere da ispravi pogrešku, u protivnom se može pokrenuti drugi postupak, u kojem se toj državi može izreći novčana kazna.
  - **poništenje pravnih akata EU-a (postupci za poništenje)**
    - Ako se smatra da se određenim aktom EU-a krše ugovori o EU-u ili temeljna prava, *vlada države članice EU-a, Vijeće EU-a, Europska komisija ili Europski parlament* od Suda mogu zatražiti da poništi taj akt.
  - **osiguravanje djelovanja EU-a (tužbe zbog propusta)**
    - Parlament, Vijeće i Komisija dužni su donositi odluke u određenim okolnostima. Ako to ne učine, *vlade država članica EU-a, druge institucije EU-a, pojedinci ili poduzeća* mogu se obratiti Sudu.
  - **kažnjavanje institucija EU-a (postupci za naknadu štete)**
    - *Svi pojedinci ili poduzeća* koji su oštećeni zbog djelovanja EU-a ili njegova osoblja ili njihova propusta da djeluju mogu pokrenuti postupak protiv njih pred Sudom (neizravno, pred nacionalnim sudovima (koji mogu uputiti predmet Sudu EU- a) ili izravno pred Općim sudom)

Europski revizorski sud

- provjerava ispravnost prikupljanja i uporabe financijskih sredstava EU-a te pridonosi boljem upravljanju financijama EU-a
- štiti interese poreznih obveznika EU-a
- nema zakonske ovlasti
- sud je osnovan 1977. godine i ima sjedište u Luxembourg
- članovi: **po jedan iz svake države članice EU-a** (27 članova) – imenuje ih Vijeće nakon savjetovanja s Parlamentom na **mandate od šest godina**, koji se mogu obnoviti.
- **Predsjednik** Suda se bira između članova na **mandat od tri godine**
- Ivana Maletić, članica iz Hrvatske
- Nadležnosti
  - o revizija prihoda i rashoda EU – provjerava jesu li financijska sredstva EU-a ispravno prikupljena i upotrijebljena, jesu li točno prikazana te ostvaruju li vrijednost za uloženi novac
  - o provjerava svaku osobu ili organizaciju koja upravlja financijskim sredstvima EU-a → provjere u institucijama EU-a (osobito u Komisiji), državama članicama i državama koje primaju pomoć od EU-a
  - o izvješćuje o reviziji Europsku komisiju i nacionalne vlade
  - o moguće prijevare, korupciju ili druge nezakonite aktivnosti prijavljuje **Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF)** §
  - o sastavlja godišnje izvješće za Europski parlament i Vijeće EU-a, koje Parlament pregledava prije odobravanja Komisijinog upravljanja proračunom EU-a
  - o iznosi svoje stručno mišljenje tvorcima politika EU-a o tome kako bi se upravljanje financijama EU-a moglo unaprijediti i učiniti transparentnijim za građane
- mora biti **neovisan** o institucijama i tijelima u kojima provodi reviziju → može odlučivati: *što će biti predmet revizije; kako će provesti reviziju; kako će i gdje predstaviti svoje nalaze*
- **Revizorske aktivnosti Suda uglavnom se odnose na Europsku komisiju** – glavno tijelo odgovorno za izvršenje proračuna EU-a
- Sud usko surađuje i s nacionalnim vlastima jer Komisija većinom financijskih sredstava EU-a (oko 80 %) upravlja zajedno s njima

Europski javni tužitelj

- Ured europskog javnog tužitelja (**EPPO**) *ново je neovisno državno odvjetništvo EU* (do 1. lipnja 2021.)
- Odgovoran je za istragu, kazneni progon i iznošenje presude za zločine protiv financijskih interesa EU-a (prijevare s PDV-om sa štetom većom od 10 milijuna eura, pranje novca, korupciju itd.)
- EPPO poduzima istrage, provodi radnje kaznenog progona i obavlja funkcije tužitelja u nadležnim sudovima država članica sudionica
- Do sada su samo nacionalne vlasti mogle istraživati i procesuirati ove zločine, ali su njihove ovlasti prestale na granicama njihove zemlje
- Organizacije poput Eurojusta, OLAF-a i Europolu nemaju potrebne ovlasti za provođenje takvih kaznenih istraga i progona
- *Mandat Ureda europskog javnog tužitelja definiran je Uredbom Vijeća koja je stupila na snagu 31. listopada 2017.*
- Vijeće imenuje, a Parlament potvrđuje predsjednika/icu (trenutno Laura Kövesi)
- Vijeće imenuje **22 europska tužitelja**, po jednog za svaku od država članica EU *sudionica*

Europski ombusman

- istražuje **pritužbe na nepravilnosti u postupanju institucija ili drugih tijela EU-a**
- Mogu ih podnijeti **državljeni** država članica ili **osobe sa stalnim boravištem** u državi članici te **udruge ili poduzeća** sa sjedištem u EU ako institucija ili tijelo ne djeluju u skladu sa zakonom ili načelima dobre uprave, odnosno ako prekrše ljudska prava
- **ne smije istraživati pritužbe protiv nacionalnih, regionalnih ili lokalnih upravnih tijela u državama članicama**
- Rok za pritužbu je dvije godine od datuma kada je osoba postala svjesna činjenica sadržanih u pritužbi – prije toga treba to probati riješiti s odgovarajućom institucijom
- Ombudsman ne može istraživati predmete koji podliježu pravnim postupcima

- Europski parlament bira Ombudsmana na **petogodišnji mandat** koji se može obnoviti (trenutno Emily O'Reilly)
- osnovan 1995. sa sjedištem u Strasbourg

Europska središnja banka (ECB)

- upravlja eurom te određuje i provodi gospodarsku i monetarnu politiku EU na europodručju od 1.1.1999.
- glavni cilj je održati stabilnost cijena te potaknuti gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta
- osnovana 1998. godine, sjedište u Frankfurtu
- Pravna osnova za jedinstvenu monetarnu politiku jest **Ugovor o funkcioniranju Europske unije i Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke**
- Statutom su 1. srpnja 1998. osnovani Europska središnja banka i Europski sustav središnjih banaka (ESSB)
- članovi: predsjednik i potpredsjednik ESB te guverneri nacionalnih središnjih banaka svih država članica
- nadležnosti:
  - o određuje **kamatne stope** po kojima dodjeljuje zajmove komercijalnim bankama u europodručju – tako upravlja količinom novca u optjecaju i inflacijom
  - o upravlja **deviznim pričuvcama** europodručja i kupnjom/prodajom valuta radi održavanja ravnoteže deviznih tečajeva
  - o osigurava da nacionalna tijela nadziru financijska tržišta i institucije te da platni sustavi funkcioniraju na djelotvoran način
  - o jamči sigurnost i **stabilnost** europskog bankarskog sustava
  - o izdaje odobrenja za **izradu euronovčanica** državama članicama europodručja
  - o nadzire kretanja cijena i procjenjuje rizike za njihovu stabilnost
- **Europski sustav središnjih banaka (ESSB)** - sastoji se od ESB-a i nacionalnih središnjih banaka svih država članica EU-a *bez obzira na to jesu li prihvatile euro*
- vodi suradnju među središnjim bankama u europodručju – ta se suradnja naziva **Eurosustav**
- **Europodručje** je nastalo kada je odgovornost za monetarnu politiku prenesena s nacionalnih središnjih banaka 11 država članica na ESB u siječnju 1999. (Grčka se pridružila 2001., Slovenija 2007., Cipar i Malta 2008., Slovačka 2009., Estonija 2011., Latvija 2014. i Litva 2015.)
- Za pridruživanje europodručju **19 država EU-a** trebalo je ispuniti konvergenzijske kriterije – ekonomski i pravni preduvjete za države kako bi one uspješno sudjelovale u ekonomskoj i monetarnoj uniji

Europska investicijska banka (EIB)

- u zajedničkom je vlasništvu država članica EU-a
- uloga: dati poticaj zapošljavanju i gospodarskom rastu u Europi; podržati mjere za ublažavanje klimatskih promjena; promicati politike EU-a izvan granica EU-a
- osnovana 1958., sjedište u Luxembourg
- **posuđuje novac na tržištima kapitala te ga pozajmljuje uz povoljne uvjete za projekte usklađene s ciljevima EU-a** (otprilike 90 % zajmova daje se za projekte u EU-u, npr ELENA-European Local ENergy Assistance (Smart City), Rimac Automobili, itd.)
- novac se nikad ne uzima iz proračuna EU
- EIB nudi tri glavne vrste proizvoda i usluga:
  - o **davanje zajmova** – obuhvaća oko 90 % ukupnih financijskih obveza EIB-a; ova banka daje zajmove klijentima svih veličina kako bi potakla gospodarski rast i zapošljavanje, a ta potpora često pridonosi privlačenju drugih ulagača
  - o **spajanje zajmova** – ovime se klijentima omogućuje da kombiniraju EIB-ovo financiranje s dodatnim ulaganjem
  - o **savjetovanje i tehnička pomoć** – za ostvarenje najveće vrijednosti za uloženi novac
- sve države članice su dioničari EIB-a; najveći udio imaju Njemačka, Francuska i Italija
- donošenje odluka:
  - o **Vijeće guvernera** – čine ga ministri (uglavnom financija) iz svih država članica EU-a; *određuje opću kreditnu politiku*
  - o **Upravno vijeće** – njime predsjedava predsjednik EIB-a; sastoji se od **28 članova** koje su imenovala države članice EU-a i jednog člana kojeg je imenovala Europska komisija; *odobrava poslove davanja i uzimanja zajmova*
  - o **Upravni odbor** – izvršno tijelo Banke, bavi se njezinim svakodnevnim poslovanjem

- **Odbor za reviziju** – provjerava izvode li se aktivnosti EIB-a na pravilan način
- EIB je većinski dioničar Europskog investicijskog fonda (EIF)

Savjetodavna tijela EU

Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD-EEAS)

- diplomatska služba – upravlja **diplomatskim odnosima** EU s državama izvan Unije
- surađuje s nacionalnim diplomatskim službama **država članica EU-a, UN-a i drugih vodećih svjetskih sila**
- Visoki predstavnik ujedno je potpredsjednik Europske komisije (J. Borell) – zajedno s državama članicama EU-a koristeći se nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a provodi **vanjsku i sigurnosnu politiku**
- Službu čine:
  - u Bruxellesu – stručno osoblje iz Vijeća EU-a, Europske komisije i diplomatskih službi država članica EU-a
  - diljem svijeta – mreže „veleposlanstava” EU-a (delegacije EU-a)

Europski odbor regija

- savjetodavno tijelo EU-a koje predstavlja europska regionalna i lokalna tijela, osnovano 1994. godine
- čine ga izabrani lokalni i regionalni **predstavnici iz svih 27 država članica** – održavaju opću političku, geografsku i lokalnu/regionalnu ravnotežu svake države članice
- članove Odbora regija imenuje **Vijeće Europske unije** na prijedlog država članica (petogodišnji mandate, mogu se obnoviti)
- ukupno je **329 članova** koji čine skupštinu Odbora regija (broj članova po državi ovisi o broju stanovnika te države)
- Odbor regija imenuje jednog od svojih članova **predsjednikom na mandat od dvije i pol godine**
- nacionalno **izaslanstvo Republike Hrvatske** sastoji se od **9 članova i jednakog broja zamjenika**
- četiri člana predstavljaju regionalne vlasti (županije) dok pet članova predstavlja lokalne vlasti (gradove i općine).
- kandidate za članove i zamjenike predlažu:
  - Hrvatska zajednica županija – imenuje četiri člana i zamjenika
  - Udruga gradova u Republici Hrvatskoj – imenuje tri člana i zamjenika
  - Udruga općina u Republici Hrvatskoj – imenuje dva člana i zamjenika
- Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva uprave donosi Odluku o imenovanju članova i zamjenika članova u Odbor regija
- Svaki član može se i pridružiti nekoj političkoj skupini u Odboru regija:
  - Europska pučka stranka (EPP)
  - Stranka europskih socijalista (PES)
  - Klub zastupnika Renew Europe
  - Klub zastupnika Europskog saveza (EA)
  - Klub zastupnika Europskih konzervativaca i reformista (ECR)
  - Klub zastupnika Zelenih
- **Odbor regija omogućuje regijama i gradovima da službeno iznesu svoje stavove o zakonodavnim postupcima EU-a** i tako osigurava poštovanje položaja i potreba regionalnih i lokalnih vlasti
- Odbor regija imenuje izvjestitelja (jedan od članova) koji se savjetuje s dionicima i sastavlja mišljenje na zakonodavni prijedlog
- postupak usvajanja mišljenja:
  - povjerenstvo Odbora regija za odgovarajuće područje politike raspravlja o mišljenju i prihvaća ga
  - na plenarnoj sjednici mišljenje predstavlja svim članovima, koji glasuju o njegovoj izmjeni i donošenju
  - usvojeno mišljenje se proslijeđuje i dostavlja svim relevantnim institucijama EU-a
- godišnje do 6 plenarnih sjednica i donošenje mišljenja za 50 do 80 zakonodavnih prijedloga

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO)

- savjetodavno tijelo EU-a koje čine predstavnici organizacija radnika i poslodavaca te drugih interesnih skupina
- ukupno je **329 članova** iz svih zemalja EU (broj članova po članici ovisi o broju stanovnika članice – **RH 9 cl.**)
- predlažu ih **nacionalne vlade**, a na petogodišnji mandat, koji se može obnoviti, imenuje ih **Vijeće EU-a**
- članovi su iz 3 interesne skupine:
  - o poslodavci
  - o radnici
  - o druge interesne skupine (npr. poljoprivrednici, potrošači)
- EGSO omogućuje interesnim skupinama da službeno iznesu svoje mišljenje o zakonodavnim prijedlozima EU
- ciljevi:
  - o **osigurati da se politika i pravo EU-a prilagode gospodarskim i socijalnim uvjetima**, traženjem konsenzusa u cilju ispunjenja zajedničkog interesa
  - o **promicati participativnost u EU-u** dajući glas organizacijama radnika i poslodavaca i drugim interesnim skupinama te osiguravajući dijalog s njima
  - o **promicati vrijednosti europske integracije** te jačati ulogu participativne demokracije i organizacija civilnog društva
- članovi EGSO rade za EU, neovisno o svojim vladama
- sastaju se 9 puta godišnje i mišljenja donose na temelju **obične većine glasova**
- Članovi se mogu udruživati u interesne skupine koje zastupaju razne gospodarske i socijalne interese
  - o Interesna skupina za zaštitu potrošača i okoliša
  - o Interesna skupina za poljoprivredu
  - o Interesna skupina za udruge i udruženja
  - o Interesna skupina za slobodna zanimanja
  - o Interesna skupina za MSP-ove, obrtništvo i obiteljska poduzeća
  - o Interesna skupina za socijalnu ekonomiju
  - o Interesna skupina za promet
- **šest stručnih skupina** specijaliziranih za konkretne teme koje su važne građanima Unije – obuhvaćaju socijalna i gospodarska pitanja, energetiku, okoliš, vanjske odnose i unutarnje tržište:
  - o Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju – ECO
  - o Stručna skupina za jedinstveno tržište, proizvodnju i potrošnju – INT
  - o Stručna skupina za promet, energiju, infrastrukturu i informacijsko društvo – TEN
  - o Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo – SOC
  - o Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i zaštitu okoliša – NAT
  - o Stručna skupina za vanjske odnose – REX
- u sklopu EGSO-a djeluje **Savjetodavno povjerenstvo za industrijske promjene (CCMI)** i **Skupina za vezu** uspostavljena u svrhu interakcije s europskim organizacijama i mrežama civilnog društva te praćenja zajedničkih inicijativa
- tri specijalizirane promatračke skupine
  - o Promatračka skupina za jedinstveno tržište (SMO)
  - o Promatračka skupina za tržište rada (LMO)
  - o Promatračka skupina za održivi razvoj (SDO)
- Skupina za europski semestar (ESG)
- Skupina za temeljna prava i vladavinu prava

Sustav financiranja EU i ERS

- VFO donosi se na 7 godina – donose ga Komisija i Vijeće
- Nacionalni se proračuni donose svake godine
- NPOO – Nacionalni plan oporavka i otpornosti
- ERS – 27 članova u 5 vijeća

II. ciklus

Mehanizam za oporavak i otpornost (Recovery and Resilience Facility - RRF)

- 2020: Upravljanje krizom → Pakt o stabilnosti i rastu/državne pomoći; SURE; CRII; CRII+; RescEU; Medicinska oprema; Strategija cijepljenja
- 2021: Potpora oporavku → Plan za oporavak: VFO i NGEU
- 2022 REPowerEU package: Zajednička europska reakcija za pristupačnu, sigurnu i održivu energiju

Nacionalni planovi za oporavak i otpornost

- **Paket reformi i javnih ulaganja:** rješavaju izazove; jačaju potencijal za rast, otvaranje novih radnih mjesta te gospodarsku, socijalnu i institucionalnu otpornost; poštuju klimatske (37%) i digitalne (20%) ciljeve; **načelo nečinjenja značajne štete okolišu**
- Temelji se na **uspješnosti**: plaćanja po ispunjenju ključnih etapa i ciljeva; određen vremenski okvir
- **Komplementarnost:** s drugim inicijativama (npr. NRP, Nacionalni energetske i klimatski plan); s drugim izvorima financiranja - izbjegavanje dvostrukog financiranja
- **Odgovornost na nacionalnoj razini** je ključna = važna uloga dionika u pripremama i implementaciji plana
- Hrvatski NPOO: 5 komponenti, 1 inicijativa; 222 mjere; 371 koraka i ciljeva; 5.51 mlrd EUR bespovratno

Zelena tranzicija

- RRF je važan mehanizam za implementaciju Zelenog plana i potpora zelenoj tranziciji
- DNSH: Niti jedna reforma ili investicija neće učiniti značajnu štetu okolišnim ciljevima
- Minimalno **37% „zelenih” rashoda** u svakom RRP-u
- 40.3% plana alocirano za klimatske ciljeve
- Ključne investicije
  - o Tranzicija na niskougljičnu energiju
  - o Održiv prijevoz
  - o Energetski učinkovita obnova zgrada poslije potresa
  - o Potpora poduzećima u zelenoj tranziciji
- Ključne reforme
  - o Omogućavanje širenja izvora obnovljive energije
  - o Implementacija alternativnih goriva u prijevozu
  - o Spajanje općinskih vodovodnih poduzeća
  - o Uvođenje planova za zajmove za zaposlenje i vaučera za obrazovanje za zelene poslove i vještine
- Inovativan javni prijevoz: nova autonomna električna vozila prilagođena za ljude s invaliditetom

Digitalna tranzicija

- 20.4% plana alocirano u digitalne ciljeve
- Ključne investicije
  - o Gigabitna povezanost u ruralnim dijelovima
  - o Digitalizacija javne administracije
  - o Digitalizacija sektora prijevoza
  - o Digitalna oprema za visoko obrazovanje
  - o Digitalna tranzicija za poduzeća
- Ključne reforme
  - o Interoperabilnost javnih informacijskih sustava
  - o Stvaranje javnih administrativnih online usluga po principu „sve-u-jedan”
  - o Digitalizacija pravosuđa
- Specifični sektori
  - o Javna administracija
  - o Pravosuđe
  - o Zdravstvo
  - o Obrazovanje
  - o Prijevoz

Otpornost

- Tržište rada, obrazovanje, I&R (istraživanja i razvoja)
  - o Ažurirane politike aktivnog tržišta rada
  - o Vaučeri za obuku i usavršavanje
  - o Prelazak na nastavu u jednoj smjeni i novi vrtići
  - o Istraživanje usmjereno na rezultate i potpora inovacijama
- Poboljšanje poslovnog okruženja
  - o Smanjenje administrativnog tereta
  - o Smanjenje parafiskalnih nameta
  - o Smanjenje regulatornih zahtjeva za profesionalne usluge
  - o Digitalizacija javnih servisa za poduzetništvo
- Potpora privatnim investicijama
  - o Povećanje pristupa financiranju uz pomoć zajmova, povlaštenih zajmova i vlasničkih instrumenata
  - o Podrška startup-ima i inovativnim tvrtkama
- Učinkovitost javnog sektora
  - o Novi sustav plaća i radnih modela u javnoj upravi
  - o Poticaji za spajanje lokalnih jedinica uprave
  - o Poboljšanje upravljanja državnim vlasništvom
  - o Olakšavanje pristupa pravosuđu te smanjenje zaostataka, poboljšanje sustava za borbu protiv korupcije

REPowerEU plan i Mehanizam oporavka i otpornosti (RRF)

- Dodatak na postojeći NPOO kroz REPowerEU poglavlje (dodatna bespovratna sredstva i zajmovi iz RRF-a)
- Raspodijeliti uvoz energije
  - o Postavljanje EU platforme za nabavu energije
  - o Zajednička i koordinirana kupovina za države članice
- Ubrzati dodjelu dozvola → Mjere za pojednostavljenje i ubrzavanje administrativnih procedura odobravanja
- Ubrzavanje zelene tranzicije
  - o Mjere za povećavanje obnovljivih izvora energije
  - o Jačanje vještina potrebnih za zelenu tranziciju
- Štednja energije → Mjere za uštedu energije u sektoru prometa, industriji i kućanstvima

Unaprjeđenje poslovne klime - NPOO

- Nadogradnja sustava START
- Digitalna platforma za plaćanje naknada
- Digitalizacija administrativnih procesa
- Administrativno rasterećenje gospodarstva
- Smanjenje neporeznih i parafiskalnih davanja

Okolišne javne politike

Načela zaštite okoliša u primarnim izvorima prava EU (u Ugovoru o funkcioniranju EU)

- načelo opreznosti
- načelo preventivnog djelovanja
- načelo da onečišćivač plaća

Strateški dokumenti, smjernice, zakonodavni dokumenti

- Sedmi program djelovanja za okoliš (2014-2020)
- Osmi program djelovanja za okoliš do 2030. godine
  - o *Cilj Akcijskog programa EU za okoliš do 2020. i 2030. je postići održivo i resursno učinkovito gospodarstvo te zaštititi biološku raznolikost, prirodna staništa i ekosustave. Program se usredotočuje na kvalitetu zraka i vode, gospodarenje otpadom i klimatske promjene te uključuje specifične mjere za rješavanje problema kao što su kemikalije, dizajn proizvoda i održiva potrošnja. Program također promiče održivi razvoj i korištenje zelenih tehnologija, a cilj mu je potaknuti sudjelovanje javnosti u pitanjima zaštite okoliša.*

- Strategija bioraznolikosti do 2030. godine
  - o *Plan za zaštitu i očuvanje bioraznolikosti u EU-u i globalno, s ciljevima kao što su zaštita 30% kopna i mora do 2030., sprječavanje izumiranja ugroženih vrsta i staništa i promicanje održive upotrebe bioraznolikosti.*
- Popis okolišnih strategija i akcijskih planova za razdoblje do 2030. godine

1. akcijski plan za kružnu ekonomiju 2015.

- 54 akcije
- 4 područja djelovanja
- 5 prioriteta sektora

54 actions

2. akcijski plan za kružnu ekonomiju 2020.

- Elektronički uređaji i IKT
- Tekstil
- Plastični proizvodi
- Hrana i ambalaža
- Otpad

ELEKTRONIČKI UREĐAJI I IKT

Električna i elektronička oprema jedan je od najbrže rastućih tokova otpada u EU-u.

Dva od tri Europljana dulje bi upotrebljavali svoje digitalne uređaje kada to ne bi bitno utjecalo na njihove performanse.

Proizvodi koji se stavljaju na tržište EU-a bit će osmišljeni tako da **traju dulje i da ih bude lakše popraviti i nadograditi, reciklirati i ponovno upotrijebiti.**

Pružanje poticaja za razvoj „**proizvoda kao usluge**“: poduzeća će tijekom životnog ciklusa proizvoda zadržati vlasništvo nad njime i odgovornost za njega.

TEKSTIL

Svake se sekunde u svijetu skupi i pošalje na spaljivanje ili odlagalište pun kamion **tekstila**.

Procjenjuje se da se u svijetu manje od 1 % ukupnog tekstila reciklira u novi tekstil.

Pokretanje novih poslovnih modela potaknut će sortiranje, ponovnu upotrebu i recikliranje tekstila i omogućiti potrošačima da odaberu održive tekstilne proizvode. Ekološki dizajn primjenjivat će se na širi raspon proizvoda: odjeća će trajati duže.

PLASTIČNI PROIZVODI

Očekuje se da će se **potrošnja plastičnih proizvoda udvostručiti** u sljedećih 20 godina.

Proizvodnja plastičnih proizvoda mogla bi do 2050. biti odgovorna za 20 % potrošnje nafte i 15 % emisija stakleničkih plinova, a u oceanima bi moglo biti više plastike nego ribe.

Proizvodi za jednokratnu uporabu postupno će se prestati proizvoditi kad god je to moguće, a njihovo će mjesto zauzeti trajni proizvodi za višekratnu upotrebu.

Poduzimanje mjera u pogledu mikroplastike – ograničavanje namjerno dodane mikroplastike, bolje hvatanje mikroplastike u svim relevantnim fazama životnog ciklusa proizvoda.

HRANA I AMBALAŽA

Ambalažni je otpad u Europi 2017. dosegao rekordna **173 kg po stanovniku**.

Predložit će se ciljevi za smanjenje ambalažnog otpada, kao i nove zakonodavne inicijative o ponovnoj upotrebi kako bi se **ambalaža**, stolno posuđe i pribor za jelo **za jednokratnu upotrebu** u ugostiteljskom sektoru **namjestili** proizvodima koji se mogu ponovno upotrijebiti.

OTPAD

Svaki građanin proizvede gotovo **polu tone komunalnog otpada** godišnje.

Uvest će se mjere za **sprečavanje nastanka i smanjenje količine otpada**, povećanje recikliranog sadržaja i smanjenje izvoza otpada izvan EU-a. Pokrenut će se model EU-a za odvojeno prikupljanje i označavanje proizvoda. Pokrenut će se model EU-a za odvojeno prikupljanje i označavanje proizvoda.

Gospodarske javne politike*

Politički prioriteti Europske komisije 2019-2024

- **Europski zeleni plan***
- **Europa spremna za digitalno doba***
- **Gospodarstvo u interesu građana***
- Snažnija Europa u svijetu
- Zaštita europskog načina života
- Novi poticaj europskoj demokraciji

Europski zeleni plan-gospodarska komponenta

- Energija (Čista i učinkovita energetska tranzicija): strategija za metan, strategija za vodik; transeuropske energetske mreže
- Industrijska strategija za konkurentnu, zelenu i digitalnu Europu
- REPowerEU – cjenovno pristupačna, sigurna i održiva energija
- Prijevoz – osiguranje učinkovitog, sigurnog i ekološki prihvatljivog prijevoza
- Novi europski Bauhaus – interdisciplinarna inicijativa kojom se europski zeleni plan povezuje s životnim prostorima

Europa spremna za digitalno doba

- Akt o digitalnim uslugama – osiguravanje sigurnog i odgovornog internetskog okruženja
- Akt o digitalnim tržištima – osiguravanje pravednih i otvorenih digitalnih tržišta
- Europski akt o čipovima – povećanje konkurentnosti i otpornosti Europe u poluvodičkim tehnologijama
- Umjetna inteligencija – za uspostavu bolje zdravstvene zaštite, sigurnijeg i čistijeg prometa, učinkovitije proizvodnje, jeftinije i održivije energije
- Europski digitalni identitet – kontrola nad info koje se dijele s trećim stranama
- Europska podatkovna strategija – iskorištavanje moći podataka
- Svemir – inicijative za satelitski sustav i upravljanje svemirskim prometom
- Doprinos EU obrani – suradnja radi učinkovitijeg suočavanja s prijetnjama

Gospodarstvo u interesu građana

- NextGenerationEU – bavi se najvažnijim izazovima
- Nova poslovna porezna strategija – osigurava održiv razvoj i javna davanja
- Strategija za mala i srednja poduzeća
- Unija kapitalnih tržišta – plan za pronalazak novih sredstava za razvoj Europe
- Nova strategija za kupce – poticanje korisnika da sudjeluju u zelenog i digitalnog tranziciji
- Europska strategija za vještine – pomaganje pojedincima i poslovima da razviju vještine
- Akcijski plan europskog statuta za ljudska prava – izgradnja pravednije i uključivije EU
- Adekvatni minimalac u EU
- Uvjeti rada platformskih radnika – osigurati radnička prava i društvene benefite za ljude koji pade preko digitalnih platformi (dostavljači...)

Fondovi EU

Europski strukturni i investicijski fondovi

- **Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)**
  - o promiče uravnoteženi razvoj u različitim regijama EU-a
  - o financira programe u zajedničkoj odgovornosti između Europske komisije i nacionalnih i regionalnih tijela država članica
  - o uprave država članica odabiru koje će projekte financirati i imaju odgovornost za svakodnevno upravljanje
  - o velika uloga u izgradnji Pelješkog mosta
- **Europski socijalni fond+ (ESF+)** podržava projekte povezane sa zapošljavanjem diljem Europe i ulaže u europski ljudski kapital – radnike, mlade i sve koji traže posao
- **Kohezijski fond (KF)** podupire ulaganja u području okoliša i transeuropskih mreža (TEN-T) (ako je riječ o prometnoj infrastrukturi) u zemljama čiji je bruto nacionalni dohodak (**BND – realni prihod države**, ne BDP) po stanovniku **manji od 90 % prosjeka EU-27**

- za 2021. – 2027. odnosi se na Bugarsku, Češku, Estoniju, Grčku, Hrvatsku, Cipar, Latviju, Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku i Sloveniju
- **Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)** usmjeren je na rješavanje posebnih izazova s kojima se suočavaju ruralna područja EU-a
- **Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPR)** ribarima pomaže u prihvatanju održivih ribolovnih praksi, a priobalnim zajednicama u diversifikaciji njihovih gospodarstava, čime se poboljšava kvaliteta života na europskim obalama

Upravljanje sredstvima iz fondova EU

- svim fondovima upravljaju zemlje EU-a **sporazumima o partnerstvu**
- sporazum navodi kako će se upotrijebiti sredstva tijekom tekućeg razdoblja financiranja (*Partnership agreements on the European structural and investment funds*)
- izrađuje se u suradnji s Europskom komisijom
- na temelju sporazuma razvijaju se brojni programi ulaganja → usmjeravanje sredstava u različite regije i projekte

VFO i NextGenEU pre-alokacije za Hrvatsku za razdoblje 2021.-2027.

(fondovi iz kojih dobivamo novce, ne treba znati iznose)

- **RRF (Plan oporavka i otpornosti):** 6,3 milijardi € (grant) + 6,8% od BND 2019
- Europski socijalni fond
- Kohezijski fond
- Europski fond za regionalni razvoj
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
- Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EAGF)
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (NextGenEU)
- Fond za pravednu tranziciju (NGEU)+ (VFO)
- REACT-EU (za 2021)

Karta regionalnih podjela 2021.-2027.

(nova karta jer Zg diže prosjek sjevernoj Hrvatskoj i Slavoniji)

NUTS 2 REGIJE	MAKSIMALNI INTENZITET POTPORE (%)		
	Mala poduzeća	Srednja poduzeća	Velika poduzeća
PANONSKA HRVATSKA	70%	60%	50%
JADRANSKA HRVATSKA	60%	50%	40%
SJEVERNA HRVATSKA	70%	60%	50%
GRAD ZAGREB	55%	45%	35%

Koliko je zastupnika iz Republike Hrvatske u Europskom parlamentu u mandatnom razdoblju 2019.-2024.? **12**

Koja od navedenih institucija je savjetodavno tijelo Europske unije? **Europski odbor regija**

Sveobuhvatni paket javnih politika EU kojim se želi postići zelena tranzicija društva i gospodarstva Europske unije s krajnjim ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050 godine zove se: **Europski zeleni plan**

Koji zakonodavni akt je obvezujući u cijelosti i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama? **Uredba**

Višegodišnji financijski Europske unije donosi se za razdoblje od: **sedam godina**

Najviša razina političke suradnje između država članica Europske unije se ostvaruje u? **Europskom vijeću**

Sustav glasovanja u Vijeću koji se naziva kvalificirana većina definiran je kao: **55 % država članica koje predstavljaju najmanje 65 % stanovništva EU-a glasuje**

Direktiva kao zakonodavni obvezujući akt je? **sekundarni izvor prava EU**

Političko vodstvo Europske komisije čini kolegij od **27 povjerenika**

Europski gospodarski i socijalni odbor savjetodavno je tijelo EU-a koje čine predstavnici radnika, poslodavaca i **predstavnik sindikata i nevladinih organizacija**

U Republici Hrvatskoj je smještena i djeluje barem jedna agencija Europske unije. Da li je ova tvrdnja ispravna? **Netočno**

Koji od navedenih poreza je izvor prihoda za proračun Europske unije? **porez na dodanu vrijednost**

Političko vodstvo Europske komisije se naziva Kolegij i na njegovom čelu je u mandatu 2019.-2024. predsjednica Komisije Ursula von der Leyen. Gospođa von der Leyen je prva žena koja se nalazi na čelnoj funkciji Europske komisije. Da li je ova činjenica istinita? **Točno**

Zastupnici u Europskom parlamentu djeluju u organizacijskim jedinicama koje su u svom radu nadležne za pojedine javne politike Europske unije. Kako se zovu te organizacijske jedinice? **Odbori**

Izvršne agencije EU se osnivaju na ograničeno razdoblje u svrhu upravljanja posebnim zadaćama povezanim s provedbom programa EU. Osnivaju se odlukom koje institucije EU? **Europske komisije**

U kojoj instituciji EU Predsjednik Vlade predstavlja Republiku Hrvatsku? **Europskom vijeću**

Organizirani prema političkoj pripadnosti, a ne prema nacionalnosti, zastupnici u Europskom parlamentu djeluju unutar klubova zastupnika. Koliko trenutačno postoji klubova zastupnika u Europskom parlamentu? **7**

Na koji datum je Republika Hrvatska postala članica Europske unije? **1. srpnja 2013.**

Godišnji proračun Europske unije predlaže: **Europska komisija**

Koja institucija upravlja proračunom Europske unije? **Europska komisija**

Koja institucija EU može izvršiti istragu, kazneni progon i iznošenje presude za zločine protiv financijskih interesa Europske unije? **Europski javni tužitelj**

Kako se zove ugovor kojim je formalno osnovana Europska unija? **Ugovor iz Maastrichta**

Decentralizirane agencije EU su: **stalne agencije EU**

Roberta Metsola zastupnica iz Malte izabrana je u siječnju 2022. godine za predsjednicu Europskog parlamenta. Od 1979. godine kad su održani prvi izravni izbori za Europski parlament koliko je bilo žena na toj čelnoj funkciji, uključujući sadašnju predsjednicu Metsolu? **2**

Kako se nazivaju radna tijela Europske komisije? **glavne (opće) uprave**

Prema Ugovoru iz Lisabona koja institucija Europske unije predlaže nove propise? **Europska komisija**

Koliko zastupnika ima Europski parlament nakon izlaska Velike Britanije iz EU? **705**

Ugovorom iz Lisabona Europski parlament je dobio veće ovlasti i zajedno s kojom institucijom Europske unije je zadužen za donošenje zakonodavstva EU? **Vijeće Europske unije**

Europski revizorski sud provodi financijsku reviziju **Europske komisije**

Vijeće Europske unije ima sastave koji raspravljaju o određenim područjima politika. Vijeće se sastaje u koliko sastava? **10**